

Grip op geluid

Nieuwe werkstijlen en akoestisch comfort – een praktijkvoorbeeld

Gijs van Wijk en Sara Vellenga-Persoon

De eerste en tweede verdieping van het Quintaxgebouw te Apeldoorn zijn opnieuw ingericht naar het principe van HNW. De vaste werkplekken zijn losgelaten en een grote diversiteit aan werkplekken laat zich zien in een open, kleurige werkomgeving. Een nieuwe inrichting in een bestaand gebouw. Hoe krijg je daarin grip op het geluid?

De Belastingdienst zocht een nieuwe vorm voor het implementeren van HNW op twee verdiepingen van het Quintaxgebouw te Apeldoorn. Met aanpassingen in de huisvesting wordt beoogd een bijdrage te leveren aan een efficiënte en professionele bedrijfsvoering. Enkele aspecten moesten zichtbaar tot uitdrukking komen, zoals transparantie en openheid, waarbij samenwerken en ontmoeten voorop staan. Diversiteit in activiteitgerelateerde werkplekken werd ingezet om een andere manier van werken en huisvesten te faciliteren.

Mede op basis van de resultaten van een breed onderzoek, uitgevoerd door het Center for People and Buildings (indicator CfPB¹) wordt meer nadruk gelegd

op de onderwerpen waarop de grootste ontevredenheid werd aangegeven:

- binnenklimaat
- concentratiemogelijkheden
- privacy
- akoestiek

Om een andere manier van werken en huisvesten te faciliteren, is een diversiteit in activiteitgerelateerde werkplekken ingezet. Een ander uitgangspunt is een flexibel gebruik van plekken met een flexfactor van 0,7 per medewerker. Op de twee verdiepingen in Apeldoorn werken ongeveer 175 mensen met een variatie aan inzet van twaalf tot veertig uur per week. Maandag, dinsdag en donderdag zijn de drukste dagen van de week.

Links: Projectmatig samenwerken en overleg

Rechts: Overlegfaciliteit met afscherming

Een prettige werkomgeving met ander gebruik van werkplekken vraagt erom de werkplekken van alle comfort te voorzien, zoals frisse lucht, daglicht en voldoende auditieve en visuele privacy. In Apeldoorn zijn hiervoor diverse oplossingen ingezet. Nieuw is de toepassing van een concentratiewerkplek in een open verbinding met de werkvloer zonder deuren.

Integrale aanpak en maatregelen

Introductie van HNW vraagt om een geïntegreerde aanpak. Niet alleen vanuit de organisatie die het invoert, maar zeker ook bij de vormgeving van de werkomgeving. Dat is zeker van belang voor het toepassen van akoestische oplossingen. Voor een integrale samenwerking tussen ingenieurs, adviseurs en de organisatie, is begrip van de materie een vereiste. Geluid moet kunnen worden uitgelegd naar de organisatie. Zeker als het gaat om de technische grootheden in relatie tot de te nemen maatregelen.

In deze case werden de oplossingen in het voortraject in het ontwerp geïntegreerd. Dit voorkomt lapmiddelen achteraf. Waar voorheen de akoestische eisen (lees: isolatie) vooral op de ontwerptafel in de wanden en boven het plafond werden vormgegeven, gaat het

nu juist ook om het akoestisch comfort voor de individuele medewerker. Akoestisch comfort wordt voor een groot deel bepaald door een logische indeling van de ruimte waarbij interactieve werkplekken door akoestische scheidingspanelen gescheiden worden van rustige werkplekken. Daarnaast is het absorberen van het geluid dicht bij de bron een effectieve maatregel. Het bestaande gebouw stelde een aantal randvoorwaarden, zoals een bestaand plafond, de aanwezige klimaatinstallatie en bouwkundige gevel waarop moest worden aangesloten. In de bestaande situatie zijn diverse akoestische metingen verricht om het akoestisch comfort in de bestaande situatie vast te stellen als een zogenaamde nulmeting. Binnen de randvoorwaarden van de bestaande situatie werd vervolgens een creatieve, kleurrijke, nieuwe indeling bedacht met het gewenste kwaliteitsniveau, waarbij het akoestisch comfort is gestaafd op haalbaarheid binnen de bestaande situatie.

Activiteitgerelateerd huisvesten

Door de randvoorwaarden was de uitdaging om de diverse vormen van activiteitgerelateerd werken te faciliteren in een nagenoeg open ruimte. Voor activi-

teiten zoals projectmatig samenwerken en overleg, zijn oplossingen ingebracht die geen inbreuk maken op de openheid en transparantie.

Op de afbeelding rechts is de overlegfaciliteit zichtbaar waarbij een glazen afscherming is geplaatst om een scheiding tussen activiteiten te realiseren en overdracht van geluiden in de werkomgeving te beperken. In de glazen wand zijn akoestische panelen geplaatst om het geluid zo dicht mogelijk bij de bron te absorberen. Hierdoor ontstaat zowel een scheiding tussen activiteiten met behoud van transparantie en openheid, als een beperking van de geluidsoverlast.

Een open kantooromgeving betekent in eerste instantie een zodanige menging van het geluid dat er weinig kans zal zijn op een zogenaamd stil moment. Voor de activiteit 'geconcentreerd werken' zijn dan ook units ingezet met een hoogwaardig akoestisch niveau. Door de combinatie van afschermende glazen panelen en absorberende akoestische panelen worden geluidsreflecties van buiten naar binnen en visa versa geabsorbeerd en afgeschermd. Hierdoor ontstaat een stiller klimaat in de unit en is deze uitstekend geschikt voor geconcentreerd werken. De units zijn uitgevoerd

zonder deuren en dragen daardoor goed bij aan het open karakter van de werkomgeving.

Tot slot

Een integrale aanpak in de ontwerpfase heeft geleid tot een gebalanceerde activiteitgerelateerde werkomgeving. Het op specifieke plaatsen toepassen van akoestische panelen biedt de mogelijkheid de juiste werkplek bij de uit te voeren activiteit te zoeken met bijbehorende ervaring van visuele en auditieve privacy. De aanpassingen leveren een bijdrage aan de functionaliteit, de behoefte aan concentratiemogelijkheden en het comfort van de werkomgeving, waarvan geluid een belangrijk onderdeel is. Akoestische materialen zoals glazen afschermingen en absorberende akoestische panelen, zijn daarnaast slim ingezet voor het creëren van een zo optimaal mogelijke geluidsomgeving.

> **Gijs van Wijk is zelfstandig professional: Gijs van Wijk Het Andere werken en Huisvesten; Sara Vellenga-Persoon is senior adviseur bij M+P raadgevende ingenieurs BV.**
